

PLANY I ZAMIERZENIA MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

—
2021

WSTĘP	3
MIĘDZYNARODOWE CENTRUM KULTURY	6
WYSTAWY	7
WYSTAWY POZA MCK	10
KONFERENCJE I SEMINARIA	12
PROJEKTY, WSPÓŁPRACA W SIECIACH	13
PROGRAMY EDUKACYJNE	19
PUBLIKACJE	24
BIBLIOTEKA MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY	29
ZESPÓŁ KONFERENCYJNY „POD KRUKI”	30

WSTĘP

Trzydzieści lat temu, 8 grudnia 1990 roku, Jacek Purchla wspólnie z Izabellą Cywińską, Andrzejem Pelczarem, Krzysztofem Skubiszewskim i Jackiem Woźniakowskim podpisali akt założycielski Fundacji Międzynarodowe Centrum Kultury. Pół roku później, 29 maja 1991, w Sali Senatorskiej Zamku Wawelskiego Międzynarodowe Centrum Kultury oficjalnie zainaugurowało działalność. Było to jedno z wydarzeń odbywającego się w tym czasie wielkiego sympozjum Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (КВВЕ), która po raz pierwszy debatowała nad dziedzictwem kulturowym. Wkraczając w trzydziesty rok działalności, siłą rzeczy zwracamy się ku początkom, zastanawiamy nad przebytą drogą, analizujemy własną działalność w kontekście zmieniającej się rzeczywistości. Zwykle u progu nowego roku przedstawialiśmy Państwu kompletny plan działań, projektów, wystaw, książek. Rok 2021 jest rokiem jubileuszowym i nic tego nie zmienia, a jednak pandemia koronawirusa sprawia, że kruchość wszelkiego planowania jawi się wyraźniej niż zwykle. Na kryzys finansowy przez nią spowodowany nikt nie był przygotowany, a dotyka on wszystkich, jest nad wyraz demokratyczny. Sektor kultury i ludzie z nim związani są tymi, którzy już ucierpieli w olbrzymim stopniu. Sednem działań w kulturze jest przecież umożliwienie odbiorcy / widzowi bezpośredniego kontaktu z twórcą lub jego dziełem, kreowanie sytuacji doświadczenia, przeżywania i emocji, a tego właśnie podczas epidemii robić nam nie wolno. Pomimo trudności planujemy, choć nasze poczucie niepewności i nieznanego jest podobne do emocji, które towarzyszyły założycielom instytucji. Celowo piszę w liczbie mnogiej, gdyż wówczas oprócz dra Jacka Purchli załóżek zespołu tworzyły: zastępczyni dyrektora Anna Gawron, szefowa sekretariatu Barbara Bańka.

Trzydziestolecie Międzynarodowego Centrum Kultury zbiega się z trzydziestoleciem istnienia Grupy Wyszehradzkiej, która jako obszar kulturowy znajduje się w centrum naszego zainteresowania. Jako koordynator prac Grupy Roboczej Ekspertów do spraw Dziedzictwa Kulturowego w krajach „wyszehradzkiej czwórki” przygotowujemy raport o współpracy w tej mierze pomiędzy Polską, Czechami, Słowacją i Węgrami. Tematem 6. Forum Dziedzictwa Europy Środkowej, również organizowanego pod auspicjami Grupy Roboczej, będą relacje między dziedzictwem a rozwojem, które w szczególności teraz, kiedy tak wiele sfer zostało dotkniętych pandemią, winny być badane i monitorowane. Aktualny kryzys pokazał współzależność wielu obszarów życia społeczno-gospodarczego, na przykład instytucji dziedzictwa kulturowego

(muzeów), miast historycznych i turystyki. Mamy nadzieję, że ta konferencja przyniesie kolejne głosy, które będą udowadniać, że kultura i dziedzictwo mogą być pomocne w jego przezwyciężaniu, a zatem należy finansowanie tych sektorów traktować jako inwestycję w przyszłość.

Działalność wydawnicza jest dla nas niezwykle ważna. To właśnie dzięki publikacjom w roku 2020 udało się nam podtrzymać silną więź z naszą publicznością. Planujemy zatem dalsze zgłębianie południa Europy Środkowej i po książce *Chorwacja* Macieja Czerwińskiego przygotowujemy wydanie monografii o przestrzeni kulturowej Adriatyku autorstwa Egidio Ivetica, a w serii *Heritologia* ukaże się długo wyczekiwany tytuł – klasyczna już pozycja Sharon Macdonald *Kraina pamięci. O dziedzictwie i tożsamości w dzisiejszej Europie*. Z kolei w kwartalniku „Herito” przyjrzymy się bliżej między innymi: Białorusi i Austrii, krajom niezwykle nam bliskim, a jednak nie do końca znanym, szczególnie gdy myślimy o ich historii i dziedzictwie w XX wieku.

Liczę, że w niedługiej przyszłości otworzymy drzwi do Galerii MCK. Zaczniemy od kameralnej wystawy *Grafika we dwoje*, której wernisaż miał się odbyć w listopadzie 2020 roku. To intymny portret małżeństwa wybitnych krakowskich grafików – Jadwigi i Ryszarda Otrębów – skomponowany z ich prac. W kolejnych miesiącach pokażemy sztukę najważniejszych sąsiadów Polski: fotografię niemiecką czasów Republiki Weimarskiej i ukraińską sztukę XIX i XX wieku. Obie wystawy zostały przesunięte w czasie w związku z pandemią. Wystawa *Nie tylko Bauhaus. Międzywojenna fotografia niemiecka i polskie tropy* będzie opowieścią o czasach Republiki Weimarskiej i trudzie budowania nowego państwa uzupełnioną o polską fotografię tamtego czasu, a także rodzajem dopowiedzenia do wielu wcześniejszych wystaw MCK, które koncentrowały się na sztuce krajów Europy Środkowej. Z kolei *Ukraina. Wzajemne spojrzenia* – przygotowywana we współpracy z Narodowym Muzeum Sztuki Ukrainy w Kijowie, najważniejszą instytucją sztuki Ukrainy – będzie próbą rewizji mitów, stereotypów i wzajemnych polsko-ukraińskich wyobrażeń o Ukrainie.

Wymienione przeze mnie projekty to tylko część planów i mam nadzieję, że mimo niepewności uda się je zrealizować. Wartości, które są istotą działalności Międzynarodowego Centrum Kultury od trzydziestu lat: ciekawość dziedzictwa kulturowego Europy Środka, dialogiczność i partnerstwo, będą nam nadal przyświecały. Na pewno już teraz mogę zaprosić Państwa na nasze urodziny 29 maja 2021 roku. W jakiej formule się odbędą? – niech pozostanie niespodzianką.

Dyrektor MCK – Agata Wąsowska-Pawlik

MIĘDZYNARODOWE CENTRUM KULTURY

Międzynarodowe Centrum Kultury zainauguowało działalność 29 maja 1991 roku podczas odbywającego się w Krakowie sympozjum KBWE (Konferencja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie), na którym po raz pierwszy po zniesieniu żelaznej kurtyny przedstawiciele państw Wschodu i Zachodu debatowali o sprawach kultury i dziedzictwa. Od początku istnienia mck mieści się w zabytkowej, pamiętającej czasy średniowiecza kamienicy „Pod Kruki” przy Rynku Głównym. Położenie w centrum Krakowa, a zarazem w sercu środkowej Europy, ułatwia realizację naszej misji, polegającej na wspieraniu kulturalnej integracji Europy i ochrony jej dziedzictwa kulturowego.

Międzynarodowe Centrum Kultury jest miejscem refleksji nad kulturą i dziedzictwem kulturowym w kontekście wyzwań współczesności. Trzon naszych zainteresowań stanowią: • teoria, filozofia i zarządzanie dziedzictwem • pamięć • tożsamość • przestrzeń kulturowa, sztuka i dziedzictwo Europy Środkowej • dialog międzykulturowy • miasto jako zwierciadło cywilizacji • polityka kulturalna i ekonomia kultury.

Interdyscyplinarność jest zasadą działania mck. Instytucja łączy różne punkty widzenia, korzysta z dorobku wielu dziedzin, by w sposób jak najszerszy, a równocześnie spójny i obiektywny móc dzielić się wiedzą z zakresu dziedzictwa kulturowego w wymiarze uniwersalnym.

Międzynarodowe Centrum Kultury jest narodową instytucją kultury o charakterze naukowo-badawczym, edukacyjnym i informacyjnym. Dwadzieścia dziewięć lat działalności to: • 160 wystaw prezentujących najważniejsze zjawiska w sztuce i architekturze • ponad 110 międzynarodowych konferencji i seminariów, których uczestnikami byli przedstawiciele większości krajów europejskich i wielu pozaeuropejskich • ponad 100 międzynarodowych programów edukacyjnych, w których wzięło udział ponad 2600 uczestników z większości krajów europejskich, Ameryki Północnej i Południowej, Azji i Afryki • działające od 2001 roku podyplomowe studia Akademia Dziedzictwa • 410 publikacji w języku polskim i w obcych wersjach językowych • ponad 1600 autorów z niemal całego świata • specjalistyczny księgozbiór liczący ponad 42 500 woluminów • projekty badawcze realizowane we współpracy z partnerami polskimi i zagranicznymi • aktywne uczestnictwo w gremiach międzynarodowych i sieciach kulturalnych.

GRAFIKA WE DWOJE

JADWIGA KAIM-OTRĘBA I RYSZARD OTRĘBA

styczeń-marzec

kuratorka: dr Monika Rydiger

Ekspozycja prezentująca wybór prac wybitnych grafików, małżeństwa od blisko 60 lat, których również połączyła miłość do grafiki. Oboje ukończyli studia na Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie u najwybitniejszych profesorów grafiki: Ryszard Otręba u Mieczysława Wejmana, a Jadwiga Kaim-Otręba u Konrada Srzednickiego. Choć w swojej twórczości różnią się warsztatowo i formalnie, wystawa jest próbą znalezienia łączących ich wspólnych odniesień i doświadczeń. Ryszard Otręba związał swoje zawodowo-artystyczne życie z krakowską akademią i jako profesor prowadził przez wiele lat działalność dydaktyczną na Wydziale Form Przemysłowych oraz pełnił funkcje wieloletniego Kierownika Katedry Komunikacji Wizualnej, dziekana Wydziału Form Przemysłowych, a także prorektora. Jako wybitny grafik rozwijał również swoją światową karierę, a jego prace znalazły się w kolekcjach prestiżowych muzeów m.in. w Nowym Jorku, Waszyngtonie, Filadelfii, Chicago, Bostonie, Kolonii, Dreźnie, Paryżu, Londynie, Wiedniu, Lizbonie, Canberze, Tokio, La Louvière. Jadwiga Kaim-Otręba po znakomitym debiucie wybrała spokojniejszy rytm swojej artystycznej kariery, spełniając się także w macierzyństwie, w tworzeniu i cementowaniu rodziny. Zdobyła wiele nagród i wyróżnień zarówno w wystawach, jak i w konkursach na grafikę i plakat. Wystawa w MCK to też okazja, aby pokazać parę artystów – partnerów, małżonków – którzy znaleźli sposób nie tylko na wspólną codzienność, ale i na dzielenie jej z aktywnym udziałem w życiu artystycznym, jak choćby wspólne wyjazdy na plenery, wspólne artystyczne przyjaźnie i kontakty. Ekspozycja jest zatem nie tylko pokazem ich graficznych dzieł, ale także przybliża bardziej prywatny ich wizerunek poprzez rodzinne zdjęcia, pamiątki i wspomnienia.

NIE TYLKO BAUHAUS

MIĘDZYWOJENNA FOTOGRAFIA NIEMIECKA I POLSKIE TROPY

kwiecień–lipiec

kuratorzy: Lothar Altringer i dr Adelheid Komenda (LVR-LandesMuseum, Bonn), dr Jens Bove (Deutsche Fotothek, Drezno), Sebastian Lux (Stiftung F.C. Gundlach, Hamburg), Natalia Żak (MCK)

Wystawa o międzywojennych Niemczech pomyślana jako uzupełnienie ekspozycji o architekturze niepodległości w Europie Środkowej (2018–2019) oraz środkowoeuropejskiej awangardzie (2019) pokazujących w Galerii MCK kulturę młodych państw powstałych w naszej części kontynentu po 1918 roku. Zachodzącym przeobrażeniom i wysiłkom budowania nowego porządku towarzyszyła fotografia. Okres międzywojenny to czas intensywnego jej rozwoju, kiedy obok filmu stała się istotnym elementem szeroko pojętej kultury wizualnej. „Fotograficzne obrazy” wykorzystywano w artystycznych eksperymentach, służyły dokumentowaniu ulegającej gwałtownym zmianom rzeczywistości, za ich pomocą konstruowano i wytwarzano określone znaczenia. Wystawa przenosi widzów do Republiki Weimarskiej z lat 1919–1933 i poprzez fotografie opowiada z jednej strony o usilnym pragnieniu normalności i złotych latach dwudziestych pozwalających odetchnąć od wojennego koszmaru, z drugiej – o społeczeństwie pokonanych, doświadczeniu kryzysu ekonomicznego, o narastających napięciach, które wyniosły Hitlera na szczyt władzy. Dopełnieniem prezentacji jest polska fotografia tego czasu, która wchodząc w dialog z niemieckimi przykładami, daje impuls do porównań, eksponowania różnic i podobieństw związanych zarówno z polityczno-społecznym doświadczeniem tamtych lat, jak i poszukiwaniami nowego języka fotografii.

Wystawa organizowana we współpracy z LVR-LandesMuseum w Bonn, Stiftung F.C. Gundlach w Hamburgu, Deutsche Fotothek w Dreźnie i z wybranymi kolekcjami polskimi.

UKRAINA

WZAJEMNE SPOJRZENIA

wrzesień 2021 – styczeń 2022

kuratorki: dr Oksana Barshynova (NAMU, Kijów), dr Żanna Komar (MCK)

Wystawa, pomyślana jako wspólna polsko-ukraińska analiza kulturowych i historycznych narracji określanych jako „ukraińskie mity”, prześledzi poprzez dzieła z najważniejszego kijowskiego muzeum sztuki stereotypy i wyobrażenia funkcjonujące zarówno w Polsce, jak i na Ukrainie. Kozacy, step i ukraińskie chaty spod pędzli klasyków: Szewczenki, Brandta czy Riepina zestawione zostaną z dziełami artystów awangardy początku XX wieku oraz twórców współczesnych. Da to wyobrażenie o żywotności mitów i ich współczesnych inkarnacjach, pozwoli prześledzić kanon ukraińskiej tożsamości, ale i przyjrzeć się dzisiejszej Ukrainie.

Wystawa przygotowywana we współpracy z Narodowym Muzeum Sztuki Ukrainy w Kijowie (NAMU).

KATEDRA ORMIAŃSKA WE LWOWIE I JEJ TWÓRCY

styczeń–maj

Kielce, Muzeum Narodowe, Muzeum Dialogu Kultur

Kolejny pokaz wystawy poświęconej dziejom świątyni lwowskich Ormian. Ekspozycja opowiada o pracach prowadzonych we wnętrzu katedry przez Franciszka Mączyńskiego, Józefa Mehoffera i Jana Henryka Rosena. Przybliża także historię odnowienia malowideł Rosena przez zespół Stowarzyszenia Absolwentów Akademii Dziedzictwa, studiów podyplomowych realizowanych przez MCK i Małopolską Szkołę Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Prace we Lwowie były prowadzone w latach 2008–2018 i objęły wszystkie elementy dekoracji wnętrz świątyni. Wystawa została pokazana po raz pierwszy w MCK w 2015 roku, jej odnowioną wersję przedstawiono cztery lata później w Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie.

ROŚLINY I ZWIERZĘTA

ATLASY HISTORII NATURALNEJ W EPOCE LINNEUSZA

kwiecień–sierpień

Warszawa, Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie

Druga prezentacja znakomitych atlasów historii naturalnej, które w 2020 roku zachwyciły krakowską publiczność zarówno maestrią warsztatu dawnych mistrzów, jak i „wielkim pięknem” natury. Kilka set ilustracji pochodzących z dzieł słynnych europejskich przyrodników układa się w metaforyczną opowieść o studiowaniu świata roślin i zwierząt, której osią jest oświeceniowy bezprecedensowy splot zainteresowań naukowych i kompetencji artystycznych. Tajemnicze metamorfozy owadów Marii Sibylli Merian, ilustracje botaniczne wykonane dla Józefiny Bonaparte przez Pierre'a-Josepha Redoutégo czy wyrafinowane barwne miedzioryty papug z dzieła François Levaillant'a zyskują w wilanowskiej rezydencji-ogrodzie nowy kontekst.

Wystawa organizowana we współpracy z Biblioteką Naukową PAU i PAN w Krakowie oraz Instytutem Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN w Krakowie.

FOTOBLOK

EUROPA ŚRODKOWA W KSIĄŻKACH FOTOGRAFICZNYCH

lipiec-wrzesień

Litwa, Wilno, Narodowa Galeria Sztuki

Pierwsze tak intrygujące spojrzenie na Europę Środkową w XX wieku odzwierciedloną w książkach fotograficznych, a zarazem pierwsze ujęcie w ponadstuletniej perspektywie najważniejszych i najciekawszych środkowoeuropejskich photobooków.

Litewska odsłona wystawy po premierowej prezentacji w Galerii MCK w 2019 roku oraz pokazie w Muzeum Sztuki w Ołomuńcu w 2020 roku.

ARCHITEKTURA NIEPODLEGŁOŚCI W EUROPIE ŚRODKOWEJ

wystawa planszowa, wersja angielska

Rok 1918 dał wielu narodom w Europie Środkowej spełnienie marzeń o niepodległości. W architekturze tamtego czasu wybrzmiewa nie tylko wielka potrzeba zbudowania nowych państw lub przebudowania istniejących. Wzniesienia gmachów użyteczności publicznej, siedzib organów administracji i państwa, domów i mieszkań, zbudowania infrastruktury, a wreszcie postawienia pomników i ukształtowania przestrzeni narodowego sacrum. Architektura niepodległości w Europie Środkowej to nade wszystko wysiłek konstruowania wspólnoty wyobrażonej, jaką jest naród, i wpisywania jej w przestrzeń.

Wystawa planszowa stworzona jest na kanwie wystawy pod tym samym tytułem zaprezentowanej w Galerii MCK w 2018 roku. To kolejna propozycja dla polskich placówek dyplomatycznych po wystawie *Skarby Krakowa* pokazującej poprzez dzieła sztuki i architektury, zabytki oraz przykłady dziedzictwa niematerialnego tysiącletnie dziedzictwo dawnej polskiej stolicy i jednego z najpiękniejszych miast Europy.

6. FORUM DZIEDZICTWA EUROPY ŚRODKOWEJ

DZIEDZICTWO I ROZWÓJ

czerwiec

Forum Dziedzictwa Europy Środkowej to największe spotkanie ekspertów zajmujących się dziedzictwem w tej części kontynentu. Od 2011 roku, co dwa lata przyjeżdża do Krakowa około 100 badaczy, aby dyskutować o zarządzaniu i ochronie dziedzictwa kulturowego. Forum realizowane jest pod auspicjami Grupy Roboczej Ekspertów do spraw Dziedzictwa Kulturowego Krajów Grupy Wyszehradzkiej.

Celem 6. Forum jest przyjrzenie się relacji dziedzictwa z rozwojem, który do niedawna rozumiany był ściśle ekonomicznie i utożsamiano go ze wzrostem gospodarczym – podczas gdy w istocie jest pojęciem wielowymiarowym. Pandemia koronawirusa wymusiła i ułatwiła przewartościowanie myślenia nie tylko o rozwoju. W świecie nauk społecznych z coraz większym zainteresowaniem spotyka się pojęcie postwzrostu.

Na ile dziedzictwo kulturowe jest lub może stać się katalizatorem rozwoju odczytywanego w zupełnie nowych kategoriach i wartościach? – oto główne pytanie 6. edycji Forum. Jego uczestnicy zaproszeni są do dyskusji o dziedzictwie w kontekście takich zagadnień, jak: postwzrost, spójność społeczna, odzyskiwanie miast i katastrofa klimatyczna.

PRZESTRZEŃ KULTUROWA EUROPY ŚRODKOWEJ

czerwiec

Cykliczne seminarium realizowane co roku w innym regionie bądź kraju Europy Środkowej w 2020 roku nie odbyło się z powodu pandemii koronawirusa. Zaplanowaną na Pomorzu edycję przesunięto na kolejny rok, przy czym jej realizacja pozostaje uzależniona od sytuacji epidemicznej.

DZIEDZICTWO POGRANICZY POMORZE, WARMIA I MAZURY sierpień

Siódma część międzynarodowego seminarium naukowego, którego celem jest zapoznanie japońskich badaczy kultury polskiej z dziedzictwem i historią Europy Środkowej. Poprzednie edycje odbyły się kolejno: na Ukrainie (2008), na Litwie (2010), na Białorusi (2012), na Słowacji (2014), w Polsce (2016) i w Czechach (2018). Pandemia koronawirusa uniemożliwiła organizację 7. części seminarium w 2020 roku, toteż przesunięto ją na kolejny rok, przy czym realizacja pozostaje wciąż uzależniona od sytuacji epidemicznej.

Seminarium organizowane we współpracy z Fundacją MCK i Tokyo University of Foreign Studies.

SPOTKANIA GRUPY ROBOCZEJ EKSPERTÓW DO SPRAW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO KRAJÓW GRUPY WYSZEHRADZKIEJ

W 2006 roku ministrowie kultury państw wyszehradzkich powierzyli MCK koordynację działań Grupy Roboczej Ekspertów do spraw Dziedzictwa Kulturowego Krajów Grupy Wyszehradzkiej. W każdym roku przewidziano dwa spotkania Grupy poświęcone wypracowaniu i ewaluacji programu merytorycznego realizowanych wspólnie projektów: Forum Dziedzictwa Europy Środkowej i kursów letnich V4 Heritage Academy. Ze względu na pandemię koronawirusa spotkania Grupy odbędą się najprawdopodobniej on-line.

Na przypadający w 2021 roku jubileusz trzydziestolecia Grupy Wyszehradzkiej MCK przygotowuje raport bazujący na pracach Grupy Roboczej Ekspertów i podsumowujący współpracę wyszehradzką w ochronie i zarządzaniu dziedzictwem kulturowym (↔ s. 27).

POLSKI PETERSBURG / ПОЛЬСКИЙ ПЕТЕРБУРГ

Encyklopedia internetowa, która przybliży polskim i rosyjskim odbiorcom losy i dzieła Polaków związanych z Petersburgiem w okresie ponad trzystu lat istnienia metropolii nad Newą, przedstawia złożoną, a nie-razdoko dziś zapomnianą rolę, jaką odgrywali Polacy w życiu społecznym,

kulturalnym, naukowym, artystycznym, gospodarczym i politycznym miasta, a w szerszej perspektywie także w historycznych granicach Rosji, od końca XVIII wieku po czasy współczesne. Encyklopedia oferuje ok. 2,2 tys. stron, zawierających bibliografię przedmiotu za lata 1945–2018, 300 haseł osobowych i tematycznych oraz mapę 255 „polskich” adresów w Petersburgu. Wiele z haseł ma pionierski charakter. W polskiej wersji encyklopedii dostępny jest również blisko pięciusetstronicowy ilustrowany zbiór esejów polskich i rosyjskich autorów *Petersburg i Polska* pod redakcją dr. Dariusza Konstantynowa. Dodatkowo dla szkół ponadpodstawowych w zakładce „Edukacja” umieszczono wybór scenariuszy lekcyjnych autorstwa dr Kingi Gajdy. W 2021 roku będą kontynuowane prace redakcyjne nad udoskonaleniem strony poprzez uzupełnianie i aktualizowanie opublikowanych haseł, rozbudowę jej zasobu ikonograficznego oraz aktualności i działu bibliotecznego. ↪ www.polskaipetersburg.pl, www.polskipetersburg.ru

Wydawcami encyklopedii są po polskiej stronie мск, a po rosyjskiej Międzynarodowa Fundacja Charytatywna im. Dmitrija Lichaczowa z Petersburga.

POLSKI PETERSBURG
ПОЛЬСКИЙ ПЕТЕРБУРГ

HOME

HERITAGE OPPORTUNITIES/THREATS WITHIN MEGA-EVENTS IN EUROPE trzyletni międzynarodowy projekt badawczy

W przeszłości wiele miast wykorzystywało wielkie wydarzenia do wspierania realizacji projektów inwestycyjnych, rozwijania turystyki i budowania swojej konkurencyjności. Do niedawna nacisk kładziono przede wszystkim na tworzenie nowej infrastruktury (np. sportowej albo kulturalnej), w której miałyby się odbywać dane wydarzenia. Dziś w większym stopniu organizatorzy megaeventów stawiają na wykorzystanie już istniejących obiektów, ich ewentualną adaptację do nowych potrzeb i rewitalizację zdegradowanych przestrzeni. Dla miast historycznych, bogatych w zasoby dziedzictwa, ta zmiana (spowodowana z jednej strony cięciami w ich budżetach, a z drugiej niższym tempem ich ekspansji) stanowi zarówno szansę rozwoju, jak i zagrożenie dla posiadanych zasobów dziedzictwa.

Projekt ma na celu lepsze zrozumienie wpływu dużych wydarzeń na miasta bogate w zasoby dziedzictwa kulturowego, a także relacji

między megaeventami a polityką ochrony dziedzictwa kulturowego. Służyć temu mają rozległe badania literaturowe, analiza studiów przypadków, współpraca z Europejską Stolicą Kultury Matera 2019, warsztaty, seminaria i konferencje. Ukoronowaniem projektu ma być *HOMEE Charter* – dokument stanowiący innowacyjne wytyczne i narzędzia planowania, promujący bardziej wrażliwe podejście do problematyki dziedzictwa w realizacji inicjatyw i projektów megaeventów w miastach historycznych.

Po serii warsztatów z ekspertami zewnętrznymi, weryfikujących proponowane zapisy rekomendacji, w 2021 roku nastąpi ostatni etap opracowania merytorycznego i graficznego *HOMEE Charter* oraz jej wydrukowanie. Cały rok zostanie poświęcony na upowszechnienie i promocję dokumentu oraz prace związane z pozyskiwaniem podmiotów, które będą chciały stać się „ambasadorami” *HOMEE Charter*. Zaplanowano także międzynarodową konferencję podsumowującą projekt. ➔ www.mck.krakow.pl/homee-2

Projekt realizowany w partnerstwie z Politechniką Mediolańską, Uniwersytetem w Hull i Uniwersytetem Neapolis w Pafos. Finansowany w ramach Programu JPI14 Heritage in Changing Environments.

NARODOWY
INSTYTUT MUZEALNICTWA
I OCHRONY ZBIORÓW

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

ILUCIDARE

INTERNATIONAL NETWORK FOR LEVERAGING SUCCESSFUL CULTURAL
HERITAGE-LED INNOVATIONS AND DIPLOMACY THROUGH CAPACITY
BUILDING AND AWARENESS RAISING

trzyletni międzynarodowy projekt badawczy

Projekt analizuje zależności między dziedzictwem kulturowym a innowacjami oraz dziedzictwem kulturowym a dyplomacją. Projekt ma inspirować i ułatwiać wykorzystanie dziedzictwa w zrównoważonym rozwoju terytorialnym i międzynarodowych relacjach. Wspólne działania dążą ponadto do ustanowienia międzynarodowej sieci ekspertów i interesariuszy podejmujących kwestie dziedzictwa i innowacji oraz dyplomacji. Chodzi tu m.in. o zapewnienie przestrzeni umożliwiającej uczenie się i wymianę wiedzy, jak również stworzenie platformy do nawiązywania wzajemnych kontaktów. Działania w ramach projektu obejmują: prace badawcze (badania literaturowe, studia przypadków), działania partycypacyjne i w trybie kokreacji (grupy fokusowe, warsztaty

współtworzenia, sesje coachingowe), warsztaty *capacity building* (m.in. w Kosowie, Kurdystanie, Jemenie, Zimbabwie, Ekwadorze), akademicki kurs online (MOOC na edX), szkoły letnie (w Polsce i w Belgii), działania networkingowe (ILUCIDAYS, wydarzenia międzynarodowe, np. konferencje), konkursy (Specjalne Nagrody ILUCIDARE w ramach Europejskiej Nagrody w dziedzinie Dziedzictwa Kulturowego / Nagrody Europa Nostra, ILUCIDARE Challenge).

W 2021 roku nastąpi finalizacja prac projektowych, których zwieńczeniem będą podręczniki poświęcone dziedzictwu i dyplomacji oraz dziedzictwu i innowacjom. Odbędzie się organizowana przez MCK, a przełożona ze względu na pandemię koronawirusa, szkoła letnia poświęcona dziedzictwu i innowacjom (☞ s. 21). Zaplanowano także drugą edycję Nagród Specjalnych ILUCIDARE, a także międzynarodową konferencję oraz warsztaty. ☞ www.mck.krakow.pl/ilucidare

Projekt realizowany w partnerstwie z Katolickim Uniwersytetem w Leuven (koordynator), Europa Nostra, KEA European Affairs, World Monuments Fund Spain, Kosovo foundation for Cultural Heritage without Borders, Uniwersytetem w Cuenca.

Finansowany ze środków programu ramowego Unii Europejskiej w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont 2020” na podstawie umowy o udzielenie dotacji nr 821 394.

INWENTARYZACJA DZIEDZICTWA POWOJENNEGO MODERNIZMU W EUROPIE ŚRODKOWEJ

dwuletni projekt badawczy

Projektu ma na celu zinwentaryzowanie dziedzictwa architektury socjmodernizmu, podlegającego dziś gruntownemu przewartościowaniu. Proponuje nowe i nieszablone przyjrzenie się mu przez pryzmat najwybitniejszych twórców, pokazanie różnorodności form oraz określenie politycznego i technologicznego kontekstu, w jakim architektura ta powstawała. Nawet w niesprzyjających warunkach projektanci za żelazną kurtyną potrafili utrzymać oryginalny charakter swoich prac i zachować wolność artystyczną; tworzyć dzieła niezwykle, wymykające się łatwym sądom. Inwentaryzacja pozwoli wyodrębnić najciekawsze realizacje i wydobyć ich artystyczną wartość. Ważne będzie zaproponowanie po raz pierwszy wspólnego, nieobciążonego uprzedzeniami klucza do odczytania powojennej architektury środkowoeuropejskiej. Projekt ma zaowocować wystawą i publikacją.

EUROPA INTER URBES

W 2019 roku Muzeum Historii Barcelony (MUHBA) zainicjowało projekt internetowy poświęcony miastom europejskim w XX wieku. Na początku do barcelońskiej inicjatywy przyłączyły się muzea i instytuty badawcze z Frankfurtu nad Menem, Lizbony i Rzymu. Z czasem przystąpiło do niej kilka kolejnych miast. Za pomocą map, zdjęć, dzieł sztuki oraz postaci, które wpływały na rozwój tych ośrodków w wybranych momentach historycznych, stworzono platformę pokazującą narodziny nowoczesności w mieście europejskim. Tematami prezentacji są urbanistyka, transport i infrastruktura, społeczeństwo, kultura, gospodarka, sport, wydarzenia kulturalne, napięcia społeczne. Odpowiadając na zaproszenie Muzeum Historii Barcelony, MCK zamierza opracować rozdział krakowski w ramach tej ogólnoeuropejskiej wystawy elektronicznej. Oprócz prześledzenia przypadku Krakowa, możliwe stanie się łatwe porównanie jego doświadczenia nowoczesności z innymi miastami-partnerami projektu.

AHICE ART AND HERITAGE IN CENTRAL EUROPE

Stworzony przez MCK serwis internetowy, dostępny również za pomocą mediów społecznościowych, poświęcony sztuce oraz dziedzictwu kulturowemu Europy Środkowej. Wraz z uruchomieniem w 2021 roku nowego serwisu internetowego kwartalnika „Herito”, AHICE stanie się działem prowadzonym w jego ramach. Takie przekształcenie uczyni go bardziej niezależną bazą wiedzy o wydarzeniach: wystawach, publikacjach, konferencjach i inicjatywach, prowadzoną przez MCK, nieograniczającą się jedynie do państw Grupy Wyszehradzkiej. Z nową formułą nastąpi rozwinięcie komunikacji angielskojęzycznej w mediach społecznościowych AHICE, dotyczącej zarówno wydarzeń w Europie Środkowej, jak i międzynarodowej działalności MCK oraz samego kwartalnika „Herito”. ➔ www.ahice.net

„RIHA JOURNAL”

Recenzowane czasopismo publikowane wyłącznie w internecie, w otwartym dostępie, poświęcone zagadnieniom związanym z historią sztuki i kulturą wizualną zarówno na gruncie lokalnym, regionalnym, jak i międzynarodowym. Ukazuje się od kwietnia 2010 roku jako organ Międzynarodowego Stowarzyszenia Instytutów Badawczych Historii Sztuki RIHA: International Association of Research Institutes in the History of Art. Jego wydawcą jest Zentralinstitut für Kunstgeschichte w Monachium. Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie – jako jedna z ponad dwudziestu instytucji członkowskich RIHA na świecie – pełni rolę redakcji lokalnej tego czasopisma.

RIHA Journal indeksowane jest w bazach: Arts & Humanities Citation Index, Current Contents/Arts & Humanities, Scopus, ERIH PLUS – The European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences oraz Directory of Open Access Journals (DOAJ). Od 2019 roku czasopismo znajduje się na polskiej ministerialnej liście naukowych czasopism punktowanych (20 punktów). Jego misją jest udostępnianie wyników badań i wiedzy badaczy z różnych krajów i ośrodków akademickich, co w efekcie prowadzi do znoszenia granic między środowiskami naukowymi. ↪ www.mck.krakow.pl/riha-journal

Do polskiej redakcji RIHA Journal mogą być składane teksty po angielsku lub po polsku; w tym drugim przypadku publikowane są po otrzymaniu dwóch pozytywnych recenzji jednocześnie w obu językach (MCK zapewnia tłumaczenie na język angielski).

Journal of the
International Association of Research
Institutes in the History of Art

RIHA JOURNAL

AKADEMIA DZIEDZICTWA

XV edycja: styczeń-wrzesień

XVI edycja: październik-grudzień

Studia podyplomowe z zarządzania dziedzictwem kulturowym realizowane od 2001 roku wspólnie z Małopolską Szkołą Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Adresatami studiów są pracownicy administracji publicznej, służb ochrony zabytków, nauczyciele, muzealnicy i pracownicy placówek kulturalnych oraz osoby zainteresowane dziedzictwem kulturowym. Uczestnicząc w wykładach i seminariach, obejmujących zagadnienia ekonomiczne, prawne, administracyjne i społeczne, słuchacze zdobywają wiedzę o współczesnych narzędziach ochrony dziedzictwa kulturowego i zarządzania jego zasobami. Zajęcia realizowane są w ramach następujących bloków: teoria ochrony dziedzictwa kulturowego, prawo i finanse w zarządzaniu dziedzictwem; marketing i promocja dziedzictwa kulturowego; zarządzanie instytucją: ludzie i zasoby, dziedzictwo kulturowe a planowanie przestrzenne i administracja publiczna, turystyka i muzea. Uzupełnieniem programu są warsztaty – w formie wyjazdów studyjnych – poświęcone zarządzaniu instytucjami kultury oraz obiektami dziedzictwa kulturowego. Podsumowaniem studiów jest przygotowanie pracy końcowej w ramach jednego z kilku seminariów tematycznych.

Ze względu na pandemię koronawirusa xv edycja studiów zainicjowana jesienią 2020 roku realizowana jest w trybie on-line. Decyzja o trybie kolejnej edycji uzależniona jest od sytuacji epidemicznej.

THESAURUS POLONIAE

XXIII edycja: marzec-sierpień

XXIV edycja: wrzesień-grudzień

Geneza programu *Thesaurus Poloniae* sięga 2007 roku i zorganizowanego w Krakowie Pierwszego Kongresu Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski, który pokazał rosnące zainteresowanie wiedzą o Polsce w różnych częściach świata oraz odsłonił lukę w ofercie stypendialnej kierowanej przez polskie instytucje do naukowców mieszkających i pracujących za granicą. W odpowiedzi na te potrzeby Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej powołał program stypendialny *Thesaurus Poloniae*, który od 2009 roku realizowany jest przez MCK w Krakowie. Program adresowany jest do osób prowadzących

badania nad kulturą, historią oraz wielokulturowym dziedzictwem Polski i Europy Środkowej. O stypendium mogą się ubiegać osoby zajmujące się historią, historią sztuki, socjologią, etnografią oraz antropologią kulturową i naukami pokrewnymi. Program *Thesaurus Poloniae* skierowany jest do osób niebędących obywatelami Polski. W ramach jednorazowego pobytu stypendialnego, trwającego trzy miesiące, stypendysta przebywa i prowadzi pracę naukową w Krakowie. Każdego roku MCK organizuje dwa konkursy dla potencjalnych stypendystów.

Realizacja obu edycji programu stypendialnego uzależniona jest od sytuacji epidemicznej. ➔ www.mck.krakow.pl/thesaurus-poloniae

V4 HERITAGE ACADEMY MANAGEMENT OF UNESCO WORLD HERITAGE CULTURAL SITES IN VISEGRAD COUNTRIES

lipiec

Tygodniowy program edukacyjny dla pracowników instytucji kultury, służb konserwatorskich i studentów z regionu Europy Środkowej organizowany przez MCK z partnerami wyszehradzkimi i realizowany pod auspicjami Grupy Roboczej Ekspertów do spraw Dziedzictwa Kulturowego Krajów Grupy Wyszehradzkiej. Dotyczy on zarządzania miejscami wpisanymi na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO i co roku organizowany jest w innym państwie „wyszehradzkiej czwórki”. Jedenaście edycja programu zaplanowana została w Słowacji – w Spiskiej Kapitule i w Lewoczy. Pandemia koronawirusa wymusiła jej przełożenie z 2020 roku na rok kolejny, niemniej jednak realizacja pozostaje wciąż zależna od sytuacji epidemicznej.

ILUCIDARE SZKOŁA LETNIA

wrzesień

W ramach projektu badawczego ILUCIDARE (➔ s. 15) MCK wraz z partnerami przygotowało program tygodniowej szkoły letniej poświęconej powiązaniom pomiędzy dziedzictwem i innowacjami oraz dziedzictwem i dyplomacją. Formuła szkoły uwzględnia wykłady, warsztaty oraz wizyty studyjne. Wśród wykładowców przewidziano partnerów projektu oraz ekspertów zewnętrznych. Szkoła letnia jest otwarta dla

menadżerów dziedzictwa, młodych ekspertów oraz badaczy zarówno z Europy, jak i innych kontynentów. Pandemia koronawirusa wymusiła jej przełożenie z 2020 roku na rok kolejny, niemniej jednak realizacja pozostaje wciąż zależna od sytuacji epidemicznej.

ZŁAP DYSTANS

Cykl udostępnianych w mediach społecznościowych spotkań i rozmów realizowanych on-line, które towarzyszą wystawom i wydawnictwom przygotowywanym przez mck. W spotkaniach uczestniczą autorzy i autorki, kuratorzy i kuratorki projektów organizowanych przez mck oraz zaproszeni goście. Multimedialna forma spotkań umożliwia zaproszenie do dyskusji publiczności. ➔ www.mck.krakow.pl/zlap-dystans

DOJRZALI DO SZTUKI – SPOTKANIA DLA SENIORÓW

Comiesięczne wykłady dla seniorów poruszające tematykę historii sztuki, kultury, architektury i dziedzictwa. Spotkania dotychczas odbywały się w mck i przeradzały się w dyskusję przy herbacie i ciastku. W związku z sytuacją epidemiczną wykłady zostały przeniesione do przestrzeni wirtualnej, odbywają się za pośrednictwem platformy Zoom. Udział bezpłatny, uczestników obowiązują zgłoszenia. Harmonogram spotkań dostępny jest na stronie: ➔ www.mck.krakow.pl/artykul/dojrzali-do-sztuki-spotkania-dla-seniorow

DEKADY ZE SZTUKĄ. WYKŁADY DLA SENIORÓW NA TRZYDZIESTOLECIE MCK

Seria wykładów będąca autorskim wyborem tematów, które zostały zaktualizowane i uzupełnione o omówienie jednej – za każdym razem innej – z minionych wystaw mck. Jubileusz 30-lecia to okazja do przypomnienia kontekstów towarzyszących poszczególnym ekspozycjom w ramach zainaugurowanego w 2011 roku cyklu Dojrzali do sztuki. Spotkania odbywają się on-line za pośrednictwem platformy Zoom. Udział bezpłatny, uczestników obowiązują zgłoszenia. Harmonogram spotkań dostępny jest na stronie: ➔ www.mck.krakow.pl/artykul/dekady-ze-sztuka-wyklady-dla-seniorow-na-trzydziestolecie-mck.

MINISPOTKANIA ZE SZTUKĄ

Kreatywne rodzinne niedzielne warsztaty plastyczne to cykl powstały z inspiracji różnorodnością wystaw prezentowanych w Galerii mck. Zajęcia skierowane do dzieci w wieku 4–8 lat. Warsztaty plastyczne skoncentrowane są na jednym pojęciu, charakterystycznym dla danej wystawy, dla którego uczestnicy poszukują znaczeń i tworzą związany z nim obiekt. *MINIspotkania ze sztuką* zostały odznaczone nagrodą portalu CzasDzieci.pl – Słonecznik 2018 na najbardziej rozwojową inicjatywę dla dzieci w Krakowie w kategorii sztuki wizualne.

W związku z sytuacją epidemiczną warsztaty odbywają się on-line za pośrednictwem platformy Facebook. Udział bezpłatny, uczestników nie obowiązują zgłoszenia. Harmonogram spotkań dostępny jest na stronie: [☞ www.mck.krakow.pl/artykul/mini-spotkania-ze-sztuka](https://www.mck.krakow.pl/artykul/mini-spotkania-ze-sztuka)

MINI-ART MAJSTERNIA / МИНИ-АРТ МАЙСТЕРНЯ

Cykl warsztatów plastycznych powstały z inspiracji wielokulturowości Krakowa i obecnością w nim mieszkańców o innych korzeniach narodowych. Wyjątkowa edycja *MINIspotkań ze sztuką* pozwala przełamać barierę językową. Spotkania przeznaczone są dla rodzin z dziećmi w wieku 4–8 lat, mówiących po ukraińsku i rosyjsku, a tajemnice pojęć z dziedziny sztuki są odkrywane w kreatywnej atmosferze. Warsztaty plastyczne skoncentrowane są na jednym pojęciu zaczerpniętym z wystawy prezentowanej w Galerii mck, dla którego uczestnicy poszukują znaczeń i tworzą związany z nim obiekt.

W związku z sytuacją epidemiczną warsztaty odbywają się on-line za pośrednictwem platformy Zoom. Udział bezpłatny, zajęcia odbywają się na zamówienie. [☞ mck.krakow.pl/artykul/projekt-edukacyjny-dla-dzieci-ukrainsko-i-rosyjskojezycznych](https://mck.krakow.pl/artykul/projekt-edukacyjny-dla-dzieci-ukrainsko-i-rosyjskojezycznych)

UŻYJ DZIEDZICTWA!

Zajęcia popularyzujące dziedzictwo wśród młodzieży szkolnej, które kształtują i utrwalają przekonanie, że dziedzictwo jest czymś więcej niż podręcznikową wiedzą o dziejach i zabytkach. W ich trakcie uczniowie dowiadują się, jak czynnie włączyć się w proces ochrony czy promowania dziedzictwa (np. projektowanie pamiątek i kampanii promocyjnych,

przygotowanie wpisu do rejestru zabytków, sporządzanie planu budżetu obywatelskiego). Dziedzictwo to nie tylko historia i tradycja, lecz także różnorodność, spotkanie kultur i wielość opowieści. W zajęciach często uczestniczy zagraniczna młodzież, która poznaje konteksty zarówno światowego, jak i krakowskiego dziedzictwa.

Proponowane tematy: dziedzictwo od podstaw; moja mała ojczyzna – dziedzictwo lokalne; dziedzictwo niematerialne; dziedzictwo w lesie; dziedzictwo w sieci; miasto jako dziedzictwo; Kraków wielokulturowy; Kraków miastem królów; fun & folk – obyczaje i tradycje.

Zajęcia adresowane są do uczniów szkół ponadpodstawowych. W związku z sytuacją epidemiczną odbywają się on-line. Prowadzą je doświadczeni edukatorzy i edukatorki za pośrednictwem platformy Zoom. Podczas zajęć wykorzystywane są prezentacje multimedialne, gry i quizy czyniące spotkanie interaktywnym i angażującym dla ucznia. Zajęcia on-line są bezpłatne. Wybrane tematy dostępne są również w języku angielskim i ukraińskim. Zapisy i więcej informacji: warsztaty@mck.krakow.pl.
 ↪ www.mck.krakow.pl/arttykul/uzyj-dziedzictwa-lekcje-o-dziedzictwie-kulturowym-dla-grup-szkolnych

SMOCZKI. W GALERII Z MALUCHEM

Cykl spotkań skierowanych do opiekunów z dziećmi do lat trzech. Godzinne oprowadzanie po wystawie w kameralnej i swobodnej atmosferze, kiedy Galeria mck jest zamknięta dla innych zwiedzających. Oprowadzanie z przewodnikiem daje opiekującym się małymi dziećmi możliwość obejrzenia wystawy w komfortowych warunkach. Maluchy znajdują się pod opieką animatora. Swobodna atmosfera oraz wrażliwość i otwartość prowadzących zagwarantowane. Możliwość wejścia z wózkiem do galerii oraz skorzystania z przewijaka i miejsca do karmienia.

Spotkania odbywają się zazwyczaj w pierwszy poniedziałek miesiąca o godzinie 12.00. Zajęcia dla ukraińskojęzycznych opiekunów dzieci do lat trzech organizowane są kwartalnie, w wybrane poniedziałki według harmonogramu. Pandemia koronawirusa wymusiła zawieszenie cyklu, którego wznowienie pozostaje zależne od sytuacji epidemicznej.

↪ www.mck.krakow.pl/arttykul/smoczki-w-galerii-z-maluchem-1

SHARON MCDONALD
**KRAINY PAMIĘCI. O DZIEDZICTWIE I TOŻSAMOŚCI
W DZISIEJSZEJ EUROPIE**

wersja polska

W jaki sposób Europa stała się w XX wieku „krajem pamięci”, to jest przestrzenią zdominowaną przez takie kategorie, jak dziedzictwo, pamięć i przeszłość, o czym zaświadczać będą obecne w niemal każdym zakątku kontynentu muzea, obiekty dziedzictwa czy pomniki? Jak Europejczycy rozumieją dzisiaj przeszłość, oraz jak ją performują i rekonfigurują? Czy istnieje tylko jeden model „uobecniania” przeszłości, czy też Europa staje się dziś domem dla różnych form świadomości historycznej i różnych sposobów czynienia przeszłości naszą teraźniejszością? W swojej wpływowej i interdyscyplinarnej monografii Sharon Macdonald, profesor antropologii kulturowej Uniwersytetu w Yorku oraz Uniwersytetu Humboldtów w Berlinie, odpowiada na te i inne pytania związane z pamięcią oraz dziedzictwem we współczesnej Europie. Łącząc badania o charakterze historycznym, etnograficznym, antropologicznym, oraz analizując szereg przypadków z Europy i całego świata, badaczka przygląda się takim zjawiskom, jak m.in. „kompleks europejskich pamięci”, „trudne” przeszłości, muzealizacja naszej codzienności, ucieleśnienie i komodyfikacja, jak również transnarodowość oraz przyszłość przeszłości.

Siódmy tom serii Heritologia pod redakcją Jacka Purchli.

ROBERT TRABA
HISTORIA (NIE) NA SPRZEDAŻ

wersja polska

Każda teraźniejszość domaga się zakotwiczenia w przeszłości, toteż historia funkcjonowała w przestrzeni publicznej od zawsze, ale nigdy wcześniej nie było tylu społecznych aktorów ją opowiadających i próbujących przeszłość nie tylko zaprezentować, ale i sprzedać. Fenomen „History sells” pojawił się w latach 70. ubiegłego wieku w postaci tak dziś popularnych rekonstrukcji wydarzeń historycznych. Jeszcze większe możliwości stwarzają cyberprzestrzeń, specjalistyczne fora internetowe czy gry komputerowe. Starają się im dorównać tradycyjne nośniki pamięci, takie jak teatr, kino, literatura czy modna ostatnio pomnikomania. Od ponad dekady szczególną koniunkturę przeżywa również

muzealizacja opowieści o przeszłości. Kumuluje w sobie różne jej obrazy, tworzy napięcia. Obok potrzeby zbadania i zrozumienia historii, emocje stały się dziś jednym ze znamion obecności historii w przestrzeni publicznej.

Ósmy tom serii Heritologia pod redakcją Jacka Purchli.

EGIDIO IVETIC

ADRIATYK. MORZE I JEGO CYWILIZACJA

wersja polska

Obszerna synteza cywilizacji, które powstały po obu brzegach Adriatyku. Idąc śladem Braudela i Matvejevicia, autor opisuje nakładanie się na siebie kultur, religii, aspiracji narodowych, języków, konfliktów. Adriatyk postrzegany jest jako linia podziału między Wschodem a Zachodem, łączy i dzieli, jak dowodzi tego historia, którą przedstawia Ivetic od starożytności do rozpadu Jugosławii. To również opowieść o ludach, które zamieszkiwały brzegi morza, potęg, które nad nim dominowały: Bizancjum, Wenecji, Imperium Osmańskiego, historia handlu i współpracy oraz wojen. Badania rozmaitych źródeł, nie tylko archiwalnych, ale i wykopalisk archeologicznych, napisów na płytach nagrobnych, dzienników pokładowych, a także osobistego doświadczenia – wędrowek wzdłuż wybrzeży i żeglowania po morzu między wyspami – składają się na wyjątkową całość, fascynującą bogactwem i różnorodnością materiału.

Dziewiętnasty tom serii Biblioteka Europy Środka pod redakcją Jacka Purchli.

ALBUMY I PUBLIKACJE TOWARZYSZĄCE WYSTAWOM

GRAFIKA WE DWOJE. JADWIGA KAIM-OTRĘBA I RYSZARD OTRĘBA

wersja polsko-angielska

**NIE TYLKO BAUHAUS. MIĘDZYWOJENNA FOTOGRAFIA
NIEMIECKA I POLSKIE TROPY**

wersja polsko-angielska

UKRAINA. WZAJEMNE SPOJRZENIA

wersja polsko-angielska

PRACE ZBIOROWE

**JACEK PURCHLA, ŻANNA KOMAR (RED. NAUK.)
DISSONANT HERITAGE? THE ARCHITECTURE
OF THE THIRD REICH IN POLAND**

wersja angielska

Recenzowana monografia zbiorowa zawierająca wybrane artykuły badaczy, którzy w 2018 roku uczestniczyli w konferencji na temat miejsc noszących urbanistyczne piętno Trzeciej Rzeszy. Niemieckie plany podboju i hitlerowska polityka ludobójstwa, zwłaszcza w Polsce bezpośrednio powiązana z urbanistycznymi wizjami okupantów, przesądziły o jednoznacznej kwalifikacji całego dorobku architektów Trzeciej Rzeszy jako „dziedzictwa nienawiści” (*heritage of atrocity*). W literaturze polskiej problem owego dziedzictwa architektonicznego był przez wiele lat ze zrozumiałych względów pomijany albo informowano o nim pobieżnie.

Celem wspólnego projektu badawczego mck i Zentralinstitut für Kunstgeschichte, który zwieńczyła konferencja, było dokonanie przeglądu obiektów architektury i urbanistyki, a także projektów niezrealizowanych, jakie pozostawiła Trzecia Rzesza na terytorium dzisiejszej Polski, na podstawie źródeł zarówno polskich, jak i niemieckich.

AGATA WĄSOWSKA-PAWLIK, JACEK PURCHLA (RED. NAUK.)

HERITAGE AND ENVIRONMENT

wersja angielska

Recenzowana monografia zbiorowa zawierająca wybrane artykuły badaczy, którzy uczestniczyli w 5. Forum Dziedzictwa Europy Środkowej poświęconym analizie wzajemnych, wielopłaszczyznowych relacji pomiędzy dziedzictwem a środowiskiem – rozumianych szeroko jako wszystko to, co nas otacza, tak w aspekcie materialnym, jak i społeczno-kulturowym. Przyjmując relacyjny charakter dziedzictwa, podstawowym zadaniem publikacji będzie uwypuklenie wzajemnych powiązań i zależności pomiędzy dziedzictwem a środowiskiem – zwłaszcza naturalnym, a także próba przekroczenia tradycyjnych dychotomii porządkujących relacje pomiędzy obiema kategoriami (natura/kultura, trwałość/zmienność, materialne/niematerialne). Teksty skupiają się na takich zjawiskach, jak środowisko naturalne i antropogeniczne, krajobraz kulturowy, pejzaż miejski oraz postindustrialny, dziedzictwo naturalne, ekoturystyka, dziedzictwo i antropocen, geografia turystyki, geopoetyka.

PUBLIKACJE ELEKTRONICZNE I INTERNETOWE

CO-OPERATION IN THE FIELD OF CULTURAL HERITAGE MANAGEMENT AND PROTECTION IN V4 COUNTRIES

wersja angielska, format pdf

Raport poświęcony współpracy w ochronie i zarządzaniu dziedzictwem kulturowym w krajach Grupy Wyszehradzkiej, pokazujący, jak w ciągu trzech dekad istnienia Grupy, dziedzictwo kulturowe odgrywało rolę integrującą i stało się elementem współpracy międzynarodowej. Raport powstaje pod auspicjami Grupy Roboczej Ekspertów do spraw Dziedzictwa Kulturowego Krajów Grupy Wyszehradzkiej (↔ s. 13).

AKADEMIA DZIEDZICTWA 2014–2020

wersja polska, format pdf

Kolejna publikacja podsumowująca dorobek studiów podyplomowych Akademia Dziedzictwa (↔ s. 19) i gromadząca artykuły naukowe powstałe w oparciu o prace końcowe jej absolwentów w latach 2014–2020. Pierwszy wolumin *Akademia Dziedzictwa 2001–2013* ukazał się w 2013 roku.

BIBLIOGRAFIA ZAWARTOŚCI PUBLIKACJI MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

wersja polska

Opracowanie zawartości publikacji mck w postaci rekordów analitycznych dostępnych w katalogu Biblioteki Naukowej mck. Rekordy analityczne, jako jedna z metod poprawy dostępu do informacji, tworzone są dla dokumentów niesamoistnych wydawniczo – artykułów, pojedynczych prac, referatów – znajdujących się w książkach czy czasopiśmie. Dzięki takiemu opracowaniu blisko trzydziestoletni dorobek naukowy i wydawniczy mck stanie się lepiej widoczny w całym świecie. Aktualnie kolekcja liczy 3564 opracowanych artykułów z wydawnictw mck w postaci rekordów analitycznych. ➔ www.mck.krakow.pl/aktualnosci-biblioteka

CZASOPISMA

„HERITO. DZIEDZICTWO, KULTURA, WSPÓŁCZESNOŚĆ”

numery 41, 42-43, 44, 45

wersja polsko-angielska

Kwartalnik „Herito” to jedyne w swoim rodzaju forum dyskusji o dziedzictwie, kulturze, współczesności i przyszłości. W 2021 roku ukażą się kolejne cztery (w tym jeden podwójny) numery czasopisma. Robocze tematy nadchodzących numerów to: *Białoruś* (41), *Niewidzialne miejsca* (42-43), *Austria* (44), *Od kuchni* (45). ➔ www.herito.pl

ROCZNIK MCK

wersje polska i angielska

Publikacja podsumowująca rok 2020 – dwudziesty dziewiąty rok działalności mck. Dwie wersje językowe: polska i angielska (tylko w wersji elektronicznej), opracowanie graficzne, edytorskie i poligraficzne zgodne z serią.

BIBLIOTEKA MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

Specjalistyczna biblioteka o statusie biblioteki naukowej obejmująca ponad 42 500 jednostek inwentarzowych (wydawnictw zwartych, ciągłych i czasopism, wydawnictw audiowizualnych i specjalnych) gromadzi i udostępnia zbiory z zakresu historii i teorii kultury, dziedzictwa kulturowego, etnografii i tożsamości Europy, dialogu międzykulturowego, sztuki, architektury i urbanistyki, zarządzania miastami historycznymi i ochrony zabytków. Znaczące są również zbiory galicjanów oraz druków osiemnasto- i dziewiętnastowiecznych, zbiorów kartograficznych, w tym niemieckich wydań okupacyjnych map topograficznych ziem polskich. Dzięki wymianie książek i czasopism z instytucjami partnerskimi Biblioteka posiada wiele unikatowych w skali kraju publikacji, w tym obcojęzycznych.

W 2021 roku będzie rozwijana wymiana publikacji mck i dubletów poprzez nawiązywanie kontaktów z nowymi partnerami instytucjonalnymi z kręgów nauki i kultury. Pozyskiwane z wymiany i darów wydawnictwa stanowią około 42 procent nowych nabytków Biblioteki.

Biblioteka mck ponownie przystąpi do konsorcjum JSTOR, co umożliwi kontynuowanie, z dofinansowaniem Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, dostępu do wybranych kolekcji (II, III, VII) wielodzinowej biblioteki cyfrowej JSTOR. Ponadto w Czytelni, wyposażonej w stanowiska komputerowe, będą udostępniane w ramach licencji krajowych bazy danych Wirtualnej Biblioteki Nauki: Wiley Online Library, Web of Science, Springer, Scopus, Science, Nature, EBSCO, Infona.

W 2021 roku będzie również rozwijany i aktualizowany serwis Źródła Elektroniczne zawierający informacje i linki do wybranych zbiorów cyfrowych, związanych tematycznie z działalnością Międzynarodowego Centrum Kultury oraz profilem gromadzonych w Bibliotece zbiorów. Serwis udostępniony jest na stronie internetowej Biblioteki mck i podzielony na bloki: „Bazy dziedzicowe”, „Czasopisma online”, „Biblioteki cyfrowe”, „Repozytoria cyfrowe”, „Wirtualna czytelnia”, „Przydatne linki”. ↪ www.mck.krakow.pl/aktualnosci-biblioteka, www.mck.krakow.pl/zrodla-el

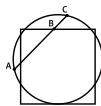
ZESPÓŁ KONFERENCYJNY „POD KRUKI”

Sale konferencyjne i seminaryjne wchodzące w skład zespołu konferencyjnego „Pod Kruki” należą do najbardziej atrakcyjnych pod względem komfortu, estetyki i wyposażenia w Krakowie. Ich szczególnym atutem jest położenie w sercu miasta oraz architektura łącząca współczesne rozwiązania z zabytkowymi wnętrzami. Pomieszczenia zespołu konferencyjnego wykorzystywane są podczas organizowanych przez mck wydarzeń – konferencji, spotkań, seminariów, wernisaży i programów edukacyjnych. Są także wynajmowane komercyjnie na wydarzenia, które nie stoją w sprzeczności ze Statutem mck. Wynajmującego obowiązuje Regulamin funkcjonowania zespołu konferencyjnego Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie.

W skład zespołu konferencyjnego wchodzi: • sala konferencyjna na parterze (dla 200 osób przy teatralnym układzie krzesel) • przeszklone, wysokie na 14 metrów Patio na pierwszym piętrze (dla 180 osób przy teatralnym układzie krzesel) • dwa foyer, na parterze i na pierwszym piętrze • Sala Panoramiczna na piątym piętrze oficyny (dla 30 osób przy teatralnym układzie krzesel) • dwie sale seminaryjne w piwnicach (odpowiednio dla 40 i 30 osób przy teatralnym układzie krzesel) • sala seminaryjna na czwartym piętrze budynku frontowego (dla 60 osób przy teatralnym układzie krzesel).

Wszystkie sale są klimatyzowane, dysponują profesjonalnym nagłośnieniem, sprzętem multimedialnym, łączami internetowymi i systemem dyskusyjnym oraz przystosowane są do potrzeb osób niepełnosprawnych. Sala konferencyjna ma aparaturę do tłumaczenia symultanicznego, a piwnice wyposażone są w galeryjny system zawieszania obrazów, grafik, fotografii i mogą być wykorzystywane jako galeria sztuki.

Pandemia koronawirusa i wynikające z niej ograniczenia w organizacji spotkań sprawiły, że funkcjonowanie zespołu konferencyjnego zostało zawieszane i jego otwarcie pozostaje zależne od sytuacji epidemicznej. Jednocześnie zespół wyposażono w sprzęt i urządzenia pozwalające na organizację w jego przestrzeniach spotkań on-line.

MIĘDZYNARODOWE CENTRUM KULTURY

Rynek Główny 25, 31-008 Kraków
tel.: 12 42 42 811
e-mail: sekretariat@mck.krakow.pl
www.mck.krakow.pl
www.herito.pl
www.ahice.net

Jesteśmy na:

Galeria i księgarnia MCK

O godzinach otwarcia informujemy na bieżąco na:
www.mck.krakow.pl/informacje-dla-zwiedzajacych
tel.: 12 42 42 816

Księgarnia internetowa: www.mck.krakow.pl/ksiegarnia

Książki można zamawiać:

- wypełniając formularz w księgarni internetowej mck
- wysyłając zamówienie na adres: zamowienia@mck.krakow.pl
- telefonując w godzinach 8.00–16.00: 12 42 42 811
- składając zamówienie pocztą na adres mck

W księgarniach mck możliwa jest płatność kartą płatniczą.

Biblioteka MCK

O godzinach otwarcia informujemy na bieżąco na:
www.mck.krakow.pl/godziny-otwarcia
tel.: 12 42 42 833, 12 42 42 835, 12 42 42 859

Recepcja MCK

poniedziałek–piątek 8.00–16.00
tel.: 12 42 42 811

Przy wsparciu finansowym

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego